

2. Огієнко І. Українська грамати́ка : [підручник для першого року навчання в народних школах та для підготовчого класу шкіл середніх] / І. Огієнко. — К., 1921. — 64 с.
3. Огієнко І. Вчімося рідної мови. Нариси про мову українську / І. Огієнко. — К. : Видавництво книгарні Є. Череповського, 1918. — 47 с.
4. Огієнко І. Рідна мова в українській школі / І. Огієнко. — К., 1917. — 32 с.
5. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки / І. Огієнко. — Львів : Фенікс, 1995. — 44 с.
6. Огієнко І. Історія української літературної мови / І. Огієнко. — К. : Науково-видавничий центр «Наша культура і наука», 2004. — 412 с.
7. Огієнко І. Український стилістичний словник : [підручна книга для вивчення української літературної мови] / І. Огієнко. — Львів, 1924. — 496 с.
8. Тимошик М. Голгофа І. Огієнка: українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській та видавничій діяльності : [монографія] / М. Тимошик. — К. : Заповіт, 1997. — 229 с.
9. Тимошик М. Ідея соборності української мови на сторінках Огієнкового часопису «Рідна мова» / М. Тимошик // Дивослово. — 2007. — №5. — С. 38-44.

On the basis of analysis of the works of Ivan Ogienko (Metropolitan Hilarion) studied the phenomenon as a problem of collegiality Ukrainian language, highlights the issues of national and patriotic education, shows ways and sources of Ukrainian national consciousness.

Key words: ogiyenkoznavstvo, Ukrainian patriotism, unity, national consciousness, national language.

Отримано: 03.10.2016 р.

УДК 821.161.2-09Огієнко

Н. В. Марченко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЕТНО- ТА СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ІВАНОМ ОГІЄНКОМ МОВИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У статті розглянуто науковий доробок І. Огієнка, присвячений поетичній мові Т. Шевченка, і який окреслюється як початковий етап етно- та соціолінгвістичних досліджень в українському мовознавстві, оскільки, аналізуючи мову Т. Шевченка як творця української літературної мови, шевченкознавець дійшов висновку, що народна мова поета характеризується високим рівнем поетичного авторського стилю, специфічним стилістично-синтаксичним та високим лексико-семантичним рівнями розвитку мови і виконує просвітницьку, ідентифікуючу, націствірну, соборну й еволюційну функції. Шевченкова мова у висновках І. Огієнка продемонструвала високий рівень розвитку української мови в 19 ст., яка фактично існувала лише в усній формі, та ствердила у світовому поступі народів не лише українську мову й літературу, українську культуру, а й головне, ствердила український народ.

Ключові слова: аспект, етнолінгвістичний, поезія, рівень, соціолінгвістичний, стиль, функція, чинник.

Іван Огієнко упродовж усього свого життя, досліджуючи життя та творчість Тараса Шевченка, знову й знову відкривав у поезії українського Кобзаря щось нове й досі незнане або ж знаходив підтвердження своїх думок щодо власного авторського трактування художнього задуму поета, втіленого у тому або іншому вірші. І. Огієнко, який понад п'ятдесят років свого життя присвятив дослідженню життєдіяльності Тараса Шевченка, намагався прочитати і донести

українському народові потаємні думки поета, відображені в його поезії, і які, на перший погляд, немов уже всіма розкриті й прокоментовані, або ж, як зауважує І. Дзюба, на які «шевченкознавство нагромадило досить прикладів на підтвердження» [1, с.327]. Однак не все, що було вичитано в поезії Кобзаря, окрім концепту революційності його творів в 19 ст. й тих же революційних ідей, спрямованих на повалення самодержавства, концепту зображення панської неволі та концепту нещасливої долі української жінки, потрактовувалося певною мірою однозначно, особливо в 20 ст., оскільки й ці ідеї розглядалися заідеологізовано, – а не з погляду омріяної поетом неньки-України та не з погляду бачення творчості народного генія самим українським народом. У шевченкознавстві 20 ст. майже ніхто не згадував дослідження Шевченкової життєдіяльності в 19 ст. чи початку 20 ст. українськими науковцями, оскільки всі ті дослідження з погляду радянщини були пронизані «українським буржуазним націоналізмом», що мріяв лиш про відокремлення України від «величного союзу дружніх і рівноправних держав».

І. Огієнко першим розпочав досліджувати творчість поета за мовознавчим аспектом й укладати словник Шевченкової мови, працюючи ще ректором Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918-1921), і рукопис словника або ж загубився під час громадянської війни, або ж був знищений. Отож, І. Огієнко, перебуваючи за межами України, спочатку в Польщі, потім у Швейцарії, а згодом переїхавши до Канади, продовжує досліджувати творчість та життя українського Кобзаря, беручись за «болочі» теми в шевченкознавстві, які або замовчувалися, або ж тлумачилися з погляду комуністичної ідеології. Сьогодні можна уявити, що І. Огієнко як особистість з енциклопедичним рівнем знань, повертаючись до того або того питання у творчості та в житті українського Кобзаря, розумів, що «мова-текст репрезентує й індивідуальний світ окремого автора, окремого твору, і мовотворчість певного історичного проміжку, певної епохи. І в кожному випадку маємо справу з тими чи тими ознаками-маркерами, що характерні для авторської індивідуальності, фрагменту мовотворчості у відповідних часо-просторових межах» [2, с.262]. Отож, як зазначає М. Тимошик, І. Огієнко вирішив створити словник Шевченкової мови, поклавши за основу «Кобзар» видання В. Доманицького 1910 року, застосовуючи статистичний метод. «Саме це видання було вибрано не випадково. Адже всі пізніші друки «Кобзаря» все більше й більше відходили від авторського оригіналу. І про це варто було комусь починати відверто говорити, звертаючи увагу видавців на небезпеку вільного поводження з найголовнішою для українців книгою. Зрештою, такому практично неконтрольованому процесу варто було покласти край. В цьому бачив сенс своєї копіткої й виснажливої праці Іван Огієнко» [3]. І. Огієнко повторно завершив роботу над словником Шевченкової мови у 1936 р. і друкував його частинами на сторінках часопису «Рідна мова» упродовж 1933-1939 рр. [3]. Варто зазначити, що задум науковця щодо видання повного варіанту «Словника Шевченкової мови» втілюва у життя у 1961 р. у Вінніпезі (Канада), в обсязі 258 с. Якраз це видання професор Альбертського університету в канадському Едмонтоні Яр Славутич назвав «золотою короною шевченкознавства» [3]. І як розуміємо, канадське видання побачило світло після нового опрацювання мови Шевченкових творів науковцем, який знову й знову наполягає на тому, що якраз Тарас Шевченко є «творцем української літературної мови» [4, с.300], аргументуючи своє твердження внутрішньомовними та позамовними чинниками розвитку української мови на прикладах, взятих у поезіях Кобзаря, і які, як відомо, у всіх мовах мають спільні ознаки, однак для кожної мови зокрема характеризуються специфічними рисами, адже «на кожному історичному етапі

саме відмінне, специфічне в концептуальній та мовній картинах світу забезпечує об'єднувачу функцію літературної мови в межах певної національної спільноти, даючи підстави говорити про її мовнокультурну окремішність» [5, с.12]. А ще 1949 р. у Вінніпезі вийшла друком монографія І. Огієнка «Історія української літературної мови», про яку краще мабуть і не можна сказати, як це зробив упорядник київського видання 2001 р. доктор філологічних наук Микола Тимошик: «Це одна з етапних праць ученого, яка за радянських часів вважалася особливо крамольною. В історичному розрізі, доступно і переконливо автор показав усьому світові той воістину тернистий шлях, яким пройшла українська мова в умовах століть заборон, утисків і обмежень, дослідив феномен незнищенності її, як «душі нації», «найціннішого скарбу» народу. Водночас переконливо спростовуються необгрунтовані теорії щодо «ісконного єдинства руських наречій» і спільної мовної колиски для української, білоруської та російської мов» [3]. Додамо, що змістовне наповнення цієї монографії, підтвержене бібліографічним матеріалом, потребує не тільки ґрунтового вивчення й аналізу на етимологічному рівні історії української мови й культури, а й вивчення історії слов'янських мов, що в майбутньому певною мірою може спростувати отой розподіл слов'янства на три мовні підгрупи, що уперше був започаткований М. Максимовичем, і на нашу думку, такий розподіл був прийнятий або ж визнаний більшою частиною мовознавців лише за географічним розташуванням тих або інших слов'янських народів, а не на рівні діахронічного чи навіть синхронічного аналізу історії слов'янських мов. До речі, цю Огієнкову монографію «Історія української літературної мови» (1949), як і монографії про історію української культури («Історія української культури» – електронна версія / pdf) та історію українського друкарства («Історія українського друкарства», Київ, 1994), варто було б перекласти, хоча б англійською мовою, щоб і світ зміг дізнатися про справжню культуру й історію, мову й літературу українського народу, а не вважати український народ нацією, що постала у всесвітній історії лише наприкінці 20 ст.

У монографії «Історія української літературної мови» (1949) у десятому розділі частини другої було вміщено статтю шевченкознавця про роль українського Кобзаря у творенні, формуванні та становленні української літературної мови. Така ж само стаття як передмова, проте доповнена, була вміщена до «Словника Шевченкової мови» (1961). 2003 р. в Україні вийшло друком повне зібрання статей Івана Огієнка, під назвою «Тарас Шевченко», серед яких і є мовознавча розвідка шевченкознавця «Шевченко як творець української літературної мови», яка, як наголошує упорядник М. Тимошик [4, с.424], друкується вперше в Україні і яка є об'єктом нашого дослідження, метою якого є аналіз фактологічного матеріалу, викладеного І. Огієнком у результаті ґрунтового дослідження мовного контенту творчого доробку Тараса Шевченка.

Зважаючи на внутрішньомовні та позамовні чинники розвитку української мови можна дійти таких висновків: по-перше, мова Т. Шевченка, наголошує І. Огієнко, «мала всі якості, щоб стати всеукраїнською мовою літературною», оскільки «була найчистіша серед мов усіх тодішніх письменників і походила з географічного осередку української землі, із Звенигородщини», тому «могла легко стати соборною мовою» [4, с.300], оскільки володіє віковичним українським стилем [4, с.287], відображаючи, таким чином, етноісторичний аспект розвитку мови. По-друге, поетична мова Т. Шевченка, стверджує шевченкознавець, вирізняється народністю [4, с.283] простотою, ясністю, народністю побудови речень – за допомогою паратакиси (паратаксис – сучасний мовознавчий термін. – М.Н.) [4, с.286], вирізняється власним поетичним стилем, опертям для якого послужила україн-

ська пісня не тільки у формі лексичного наповнення, а й ритмічною формою [4, с.301], що підтверджує специфіку стилістико-синтаксичного рівня розвитку мови. По-третє, мова Т. Шевченка, аргументує І. Огієнко, відзначається «яскравою мальовничістю» [4, с.302], «рясною синонімією» [4, с.304], «релігійним стилем» [4, с.287], наповненням «стародавніх вірувань українського народу» [4, с.293], що свідчить про високий рівень лексико-семантичного рівня розвитку мови.

Окрім існування внутрішньомовних чинників у поезії Т. Шевченка, І. Огієнко також аргументовано демонструє вплив позамовних чинників на життєдіяльність українського Кобзаря та суспільства в 19 ст., які сприяли становленню і розвитку української літературної мови, і відповідно, сприяли формуванню та розвитку українського суспільства, яке фактично існувало на «фізіологічному» рівні, але так само фактично – на політичному – було відсутнім. Отож, Т. Шевченко своєю творчою діяльністю, як зауважує І. Огієнко, по-перше, поширив «й остаточно» ствердив «наші національні назви: Україна, український» [4, с. 301], що можна визначити як ідентифікаційний чинник. По-друге, поширення більшості поезій поета по всій Україні, здебільшого, у «переписаному» вигляді сприяло не тільки процесу просвіти українського народу, а й ще сприяло зміні світогляду щодо власної етнічної ідентифікації і трансцендентальної, й водночас, трансцендентної синестезії (від грец. – *одночасне відчуття*) концепту «народ», який має таку мову, за допомогою якої можна творити зрозумілі для всіх майстерні твори [4, с.300-301] – отже, тут присутній просвітницький чинник. По-третє, внутрішньомовний чинник – чистота Шевченкової мови, яка «могла легко стати соборною мовою» [4, с.300], тісно переплітається з позамовним чинником соборності українського народу і є об'єднавчим чинником. По-четверте, поширення творів Т. Шевченка «по всій Росії сотнями списків», на думку І. Огієнка, не тільки «запалювали душі» до змін, а й послужили фактом визнання росіянами існування української літератури «власне через Шевченка» [4, с.301], що є беззаперечним чинником ствердження українського народу, його культури, його мови й літератури. По-п'яте, «огненна емоційність Тараса Шевченка» розвінчувала панщину й царат – «усіх гнобителів українського народу та України» [4, с.301], що можна детермінувати як еволюційний чинник розвитку не лише українського, а й російського суспільства та суспільств слов'янських народів.

І. Огієнко, описуючи елементи Шевченкової мови, стверджує, що поет «вже мав розуміння літературної мови і тому він критично ставився до т. зв. живої звичайної народної мови» [4, с.294]. І науковець наводить приклади того, що Кобзар «бачив і знав», як мова занпащається русизмами, тому унікав не лише їх, а й полонізмів. Також Т. Шевченко намагався не використовувати, або ж, як пише автор студії, «свідомо унікав(є) в своїй мові дрібно-говіркових місцевих виразів (локалізмів), хоч на Звенигородщині їх не бракувало» [4, с.294-295]. Тому Т. Шевченко, як зазначає І. Огієнко, й «очистив свою мову від таких виразів, що були б незрозумілі широким читацьким колам, а це вже було розумінням істоти літературної мови» [4, с.295]. Це вже нині відомий постулат у науковій думці не викликає жодних сумнівів щодо того, що «лише літературна мова, якою користується значна кількість людей в усному та писемному спілкуванні, яка обслуговує усі сфери суспільного життя і має сталу норму, здатна максимально об'єднати мовців у національну спільноту на певній території» [5, с.8-9], а в той час зазначає І. Огієнко, лишень «народжувалася ідеологія української літературної мови» [4, с.295], яка з часом почала виконувати провідну роль в націєтвірному процесі самоствердження українського народу, виконуючи, зокрема, просвітницьку, ідентифікуючу, об'єднавчу й еволю-

ційну функції, які й були віднайдені І. Огієнком у поетичній Шевченковій мові. І. Огієнко розумів, що «одним з найважливіших чинників етно- та культурозбереження української спільноти був і залишається мовний чинник, оскільки мова є головним засобом спілкування у межах окремого етносу і формою реального існування свідомості як кожного індивідуума у будь-якому суспільстві, так і головним ідентифікатором будь-якого суспільства» [7, с.33].

Певною мірою на сторінках наукових праць відбулася заочна полеміка між І. Огієнком та А. Кримським. Адже далекого 1926 р. І. Огієнко сподівався на порятунок укладеного ним словника Шевченкової мови, що був ним залишений у Кам'янці. Тричі писав «до тодішнього секретаря Академії наук радянської України А. Кримського з проханням порятувати його архів і бібліотеку у Кам'янець-Подільському і надання йому можливості повернутися до Києва» [3], однак, не отримавши відповіді, змушений був їхати до Варшави. Як відомо, А. Кримський проводив свої дослідження на Звенигородщині, в результаті чого збереглися його рукописи, серед яких – «Сліди од галицько-уніатського впливу в народнім фольклорі Південної Київщини», у якому він на першій сторінці стверджує, що місцева українська мова, відповідно й фольклорні твори, зазнали впливу польської мови [8, арк.1], не підтверджуючи це фактологічним матеріалом, оскільки навіть записані ним українські народні пісні не містять жодного натяку на лексичні запозичення з польської мови чи синтаксичні паралелі з нею. Якщо ж зважати на цей факт, то твердження І. Огієнка про чистоту Шевченкової мови, що стала соборною для всього українського народу, підлягає сумніву. Однак, після знайомства з іншими науковими статтями А. Кримського, стає зрозуміло, що, напевно, ота «невидима боротьба обох світів» у двох іпостасях-науковців тривала вже і в 20 рр. 20 ст. А. Кримський пише, що «Шевченко, захопившись слов'янофільством, виходив з ідеї, що український письменник повинен вибрати із словарної скарбниці живої української мови переважно такі елементи, що їх могли б зрозуміти по змозі геть усі слов'яни... Щоправда, Шевченкова мова не переставала через те бути дуже художньо малоруською мовою, та все ж таки в Шевченка виявилася українська мова лиш так, як у прекрасній мармуровій білій статуйі виявляються риси живої людини, – без тієї колоритності, якою виблискуватиме живописний малюнок, і без тієї детальної точності, яку може дати фотографія» [9, с.274]. Дві протилежні оцінки, які лиш підтверджують різне сприйняття мови українського Кобзаря та його особистості А. Кримським та І. Огієнком, однак і дослідження Шевченкової мови іншими науковцями виявляються на боці Івана Огієнка.

Важливою характеристикою Шевченкової мови було те, що й підмітив І. Огієнко, зазначаючи те, що «Шевченко глибоко зрозумів, що українська народна мова в своїй істоті – мова т. зв. паратактична, цебто в ній речення головню рівнорядні, а не підрядні... Власне це стало душою «простоти» й ясности Шевченкової мови» [4, с.286]. Науковець Л. Костич, посилаючись на студію С. Смеречинського (1932), зазначає, що «безполучникове поєднання окремих слів чи цілих речень, частин складного речення є важливою ознакою «української народної мови» й одним із важливих засобів художньої виразності в літературному творі» [10, с.250]. І С. Смеречинський наголошує, що «це синтаксичне, а разом і високоцінне стилістичне явище», характерне для всіх індоєвропейських мов, українська мова «піднесла на високий ступінь художності» у казках, піснях, думах, а також у творах Тараса Шевченка, Панаса Мирного та інших» [10, с.250]. У сучасному літературознавстві безполучниковість поетичних творів позначають асиндетоном як фігурою поетичної мови, що й було проаналізовано Л. Костич у Шевченкових пое-

зіях з висновками про те, що «у поетичних творах Т. Шевченка асиндентичні конструкції характеризуються складною семантичною організацією», створюючи в поезіях «високий рівень напруги і експресії, феномен глибокого осмислення світу, конденсації змісту складних етико-естетичних почувань і емоцій» [10, с.254-255], що (1) і є найкращою оцінкою будь-якого поетичного твору, що (2) й було підмічено в Шевченковій мові І. Огієнком, і що (3) лиш підтверджує високий рівень розвитку української мови в 19 ст., яка, як відомо, переважно зберігалася у фольклорному надбанні народу. І що (4) також підтверджується творчою спадщиною Тараса Шевченка та науковим доробком Івана Огієнка. Бо, як зауважує Г. Штонь [11, с.49], «про жодні амфібрахії, хорей та ямби, тоніку й силаботоніку, коломишковий розмір, строфи онегісники чи народно-пісенну Шевченку у процесі виверження із себе ностальгічно розжарених до палахкотіння магіи видінь оселеної в його душі батьківщини не думав...». І цей Шевченків світ «досить швидко зростається з духовно-семантичним полем віршованої лексики, де що не слово – то не лише потєбніанський образ, а й живий злиток болно, туги, краси, співчуття й захвату вперше в літературу хлюпнутою екзистенційною ріднодухого кореня», який формувася, утворювався й розростався не одне століття. Далі шевченкознавець зазначає, що «при цьому не слід забувати, що народ, який Шевченка читав, знав до нього тільки Святе Письмо. І мав рідномовний «Кобзар» метричним його продовженням...» [11, с.49].

Сучасні мовознавчі студії мови Т. Шевченка (Г. Вільчинська, Б. Галас, Ю. Дядищева-Росовецька, Л. Костич, О. Мацько, В. Русанівський та ін.) тісно переплітаються зі студіями І. Огієнка, який неодноразово повторював, що, окрім народної мови, у поета «завжди складня народна» [4, с.284] та й «народний елемент, головню пісенний, став основним у Шевченковій мові» [4, с.284]. «Мова – мислення – культура» як головні концепції сучасних етнолінгвістичних досліджень були неодноразово виокремлені в Шевченковій мові шевченкознавцем. До того ж, у всіх працях І. Огієнка про Шевченкову мову можна детермінувати головні напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень – історичний, соціально-політичний та соціальний. Поєднавши внутрішньомовні та позамовні чинники у мовознавчому аналізі творів Т. Шевченка, І. Огієнко дійшов висновку, що поет «вивів цю мову на шлях ширшого літературного розвою» [4, с.311], оскільки «літературна мова для Т. Шевченка і становила «тло» власної поетичної творчості, і водночас сама виступала як об'єкт творення» [12, с.179].

Отже, аналізуючи поетичну Шевченкову мову та синтезуючи всі мовні компоненти української мови у творах поета, І. Огієнко накреслює начерк сучасних напрямів мовознавчих досліджень, а саме – етнолінгвістичний та соціолінгвістичний аспекти дослідження мови творця, основоположника нової української літературної мови [12, с.179] – Тараса Шевченка. Напевно, наступну думку можна було б взяти за епіграф до цієї студії про Івана Огієнка та Тараса Шевченка чи до іншої, головною ідеєю якої є підтвердження титанічної праці обох талановитих особистостей в українській історії і культурі, і яка є чи не найвагомим висновком усіх шевченкознавчих досліджень: «Шевченків бунт проти царату і кріпацтва з огляду на це виглядає куди менш значущим, аніж бунт мистецький, яким українській мові і глибинним покладам її світо- й людиновиражальної культури був щеплений фермент духовно-го модерну. Інша його назва – націєсушність...» [11, с.48].

Список використаних джерел:

1. Дзюба І.М. Тарас Шевченко Життя і творчість / І.М. Дзюба. – К. : Вид-во «Києво-Могилянська академія», 2008. – 720 с.

2. Мойсеєнко А.К. Мова як світ світів / А.К. Мойсеєнко // Наукові записки. Інститут філології. — К. : КНУ імені Тараса Шевченка, КПВД «Педагогіка», 2004. — Т. XIII. — С. 259-265.
3. Тимошик М.С. Мова — душа нації: Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) в обороні української мови Переднє слово / М.С. Тимошик // Історія української літературної мови. — К. : Наша культура і наука, 2001. — 440 с. — Режим доступу: www.litopys.org.
4. Огієнко І. Тарас Шевченко / І. Огієнко. — К. : Наша культура і наука, 2003. — 430 с.
5. Чередниченко О.І. Про мову і переклад / О.І. Чередниченко. — К. : Либідь, 2007. — 248 с.
6. Тимошик М.С. Канадська Шевченкіана митрополита Іларіона / М.С. Тимошик // Тарас Шевченко. — К. : Наша культура і наука, 2003. — С. 5-36.
7. Марченко Н. Рідна мова як один із головних чинників збереження української спільноти / Н. Марченко // Українознавчий альманах. — К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2011. — Вип. 5. — С. 30-33.
8. Кримський А.Ю. Сліди од галицько-уніатського впливу в народнім фольклорі Південної Київщини / А.Ю. Кримський. — К. : Інститут рукопису АН України. — 9 арк.
9. Кримський А.Ю. Українська мова, звідкіля вона взялася і як розвивалася / А.Ю. Кримський // Твори в п'яти томах. — К. : Наукова думка, 1973. — Т. 3. Мовознавство. Фольклористика. — С. 252-283.
10. Костич Л. Безсполучниковість як засіб вираження експресії у творах Т. Шевченка / Л. Костич // Шевченкознавчі студії. — К. : ВПЦ «Київський університет», 2009. — Вип. 12. — С. 250-255.
11. Штонь Г. Духовна структурованість вірша Шевченка / Г. Штонь // Слово і час. — 2010. — №3 (591). — С. 46-51.
12. Шевченкова інтерпретація української народної епітетики / Л.М. Задорожна, Ю. Дядищева-Росовецька та ін. // «Орю свій переліг... та сію слово: Шевченківська моногр. — К. : Логос, 2012. — С. 177-223.

The article deals with the scientific researches of one of the famous Ukrainian scientists Ivan Ogiyenko, who researched Taras Shevchenko's poetry language and defined him as creator of Ukrainian literary language. After the long-lived researches Ivan Ogiyenko came to a conclusion, that Shevchenko's poetry language is characterized by a high standard of poetic author's manner, by a specific stylistic-syntactic level and a high lexical-semantic level of language development. Taras Shevchenko's poetry language is performed the following functions as educational, identifying, combined, evolutionary and the function of creation of Ukrainian nation. These linguistic and extralinguistic factors are underlined a high standard of Ukrainian folk language development in the 19th century.

Key words: aspect, ethnolinguistic, poetry, standard, sociolinguistical, style, function, factor.

Отримано: 03.10.2016 р.